

Próba sił. Rewolucja 1905-1907 w Rosji i na ziemiach polskich

Materiał składa się z sekcji:

„Wprowadzenie”, „Źródła sytuacji rewolucyjnej”, „Ile są warte obietnice cara?”, „Królestwo Polskie walczy”, „Skutki rewolucji”, „Zamiast podsumowania”.

Materiał zawiera:

2 ilustracje (fotografie, obrazy, rysunki), 3 filmy, 1 ćwiczenie, w tym 1 interaktywne, 4 polecenia.

Bibliografia:

- Źródło: *Mikołaj II, Manifest konstytucyjny (17/30 X 1905)*, [w:] Grzegorz Chomicki, Leszek Śliwa, *Wiek XIX. Teksty źródłowe*, Kraków 2001, s. 128–129.
- Źródło: *Odezwa młodzieży szkół średnich Królestwa Polskiego w sprawie strajku szkolnego z lutego 1905 roku*, [w:] *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych*, oprac. S. B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998, s. 436–438.

Próba sił. Rewolucja 1905-1907 w Rosji i na ziemiach polskich

Noc na Dnieprze

Źródło: Archip Kuindży, *Noc na Dnieprze*, 1882, domena publiczna.

Rewolucja 1905 w Rosji, co więc za znaczenie ma dla nas Polaków? Czy przyniosła sama w sobie jakieś zmiany czy potrzebny był wysiłek ogółu polskiego społeczeństwa?

Wprowadzenie

Polecenie 1

Przeczytaj odezwę młodzieży szkół średnich Królestwa Polskiego w sprawie strajku szkolnego z lutego 1905 roku. Jakie były jej postulaty? Zapisz odpowiedź poniżej.

Źródło: Learnetic, licencja: CC BY 4.0.

“ Odezwa młodzieży...

„Przez więzienne mury szkoły carskiej doszedł i do nas okrzyk ludu roboczego, z którym dziś łączą się wszystkie uczciwe elementy

całego społeczeństwa – okrzyk walki z gniotącym nas caratem. Na silny i młody okrzyk, zwiastujący bliską już jutrzeńkę wolności, nie możemy pozostać głusi. Już kilka szkół średnich w Warszawie i prawie wszystkie na prowincji zastrajkowały. W innych władza w obawie strajku sama przerwała zajęcia, ale tym nie uda się jej nas odwlec od czynu. Wszyscy przyłączmy się do strajku, niech będzie on powszechnym strajkiem szkół w całym kraju.”

Źródło: *Odezwa młodzieży szkół średnich Królestwa Polskiego w sprawie strajku szkolnego z lutego 1905 roku*, [w:] *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych*, oprac. S. B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998, s. 436–438.

Kiedy to było?

Oś czasu – próba sił. Rewolucja 1905–1907 w Rosji

Źródło: Contetplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródła sytuacji rewolucyjnej

W carskiej Rosji zmieniał się stosunek społeczeństwa do bardzo już anachronicznego systemu rządów absolutnych cara. Postęp oświaty, urbanizacji i uprzemysłowienia, a także kontakty z Zachodem rodziły **pragnienie swobód demokratycznych i samorządności**. Głównymi rzecznikami zmian była inteligencja, a także ziemiaństwo i mieszczaństwo. Napięcie społeczne silnie dawało o sobie znać na wielomilionowej **wsi**, która **domagała się ziemi na własność**. Coraz mniej chłopów bezkrytycznie wierzyło w dobre intencje cara-ojca, rzekomo okłamywanego przez dwór i urzędników. Robotnicy przemysłowi (prawie 3 miliony) byli skrępowani zakazami organizowania się, toteż nie mogli bronić swoich interesów i walczyć o poprawę warunków pracy. Legalny opór nie był możliwy, a **za działalność konspiracyjną groziły surowe kary**, ze śmiercią włącznie. Przy tym autorytet państwa skutecznie nadszarpnęły kolejne **klęski w wojnie z Japonią**. Ferment powiększały emancypacyjne dążenia mniejszości narodowych w ramach wielonarodowego państwa, przede wszystkim Polaków i Finów.

Lider Rosyjskiej Partii Komunistycznej (bolszewików)

Źródło: a. nn., *Lider Rosyjskiej Partii Komunistycznej (bolszewików)*, 1918, domena publiczna.

Wielu przeciwników caratu współtworzyło odrodzony na początku XX wieku **rucho narodnicki** lub sympatyzowało z nim. Jego dziedzictwem był specyficzny typ rewolucjonisty, zdeterminowanego, gotowego do poświęcenia życia i do radykalnych działań, z aktami terroru włącznie. Nadawało to charakterystyczny rys kształtującemu się wówczas **tajnemu ruchowi robotniczemu**. W 1901 roku powstała **partia socjalistów-rewolucjonistów** (tzw. eserowców), popierająca akty terroru. W 1903 roku wewnętrznemu podziałowi uległa **Socjaldemokratyczna Partia Robotnicza Rosji** (SDPRR, powstała w 1898 r.). W następnych latach miała ona odegrać kluczową rolę w dziejach Rosji. **Najważniejszym działaczem SDPRR był Włodzimierz Lenin**. Za jego sprawą znaczna część tej partii (czyli **bolszewicy**, od rosyjskiego słowa oznaczającego 'większość') dążyła do stworzenia zdyscyplinowanej struktury partii, złożonej z zawodowych rewolucjonistów. Pozostających w mniejszości członków partii, którzy nie podzielali wizji Lenina, nazywano **mienszewikami** (od rosyjskiego słowa oznaczającego 'będących w mniejszości').

Bezpośrednim **impulsem, który doprowadził do wybuchu rewolucji, była 'krwawa niedziela' 22 stycznia 1905 roku** (według kalendarza rosyjskiego był to 9 stycznia; różna datacja wynikała z trwania Rosji carskiej przy starym, juliańskim kalendarzu zamiast obowiązującego w Europie od czasów nowożytnych kalendarza gregoriańskiego). W tym dniu uczestnicy pokojowej demonstracji robotniczej – pracownicy jednej z petersburskich fabryk – z inspiracji socjaldemokratów udali się pod **Pałac Zimowy**, aby wręczyć carowi petycję. Domagano się w niej powołania parlamentu, nadania swobód politycznych i zakończenia wojny z Japonią. Tłum, pod przewodnictwem charyzmatycznego popa **Giorgija Gapon**, śpiewał pieśni, niósł ikony i portrety cara. **Manifestacja w rzeczywistości została zaplanowana przez tajną carską policję, zwaną 'ochraną'**, której Gapon był współpracownikiem. Jej celem miało być **rozładowanie napięcia**

społecznego. Jednak **sytuacja wymknęła się spod kontroli.** Przerażony skalą mobilizacji społecznej swoich poddanych, **Mikołaj II** opuścił Petersburg. **Wojsko otworzyło ogień do manifestantów,** zabijając około tysiąca osób i raniąc wiele innych.

Ile są warte obietnice cara?

Po wydarzeniach 'krwawej niedzieli' miasta w Rosji z dnia na dzień ogarnęła **wielka fala strajków i demonstracji.** Na wsi chłopci palili dwory i niszczyli uprawy. Eserowcy organizowali akcje terrorystyczne wymierzone w funkcjonariuszy państwowych. Wprawdzie już w marcu Mikołaj II zapowiedział powołanie Dumy Państwowej, czyli organu przedstawicielskiego, lecz nie zamierzał tej obietnicy dotrzymać. Po kolejnym miesiącu zamieszek wprowadził dekretem tolerancję religijną, znosząc ograniczenia dotyczące wyznawców religii innej niż prawosławie. Nie ugasiło to rewolucji. W czerwcu 1905 roku wybuchł bunt załogi na pancerniku '**Kniaź Patiomkin**', a rewolta zaczęła obejmować kolejne garnizony armii i floty. Jednak do kontynuowania polityki ustępstw zmusił cara dopiero gigantyczny, ponad dwumilionowy strajk powszechny w październiku 1905 roku. Brali w nim udział nie tylko robotnicy, ale i studenci, urzędnicy i kolejarze. Kraj został sparaliżowany. Była to odpowiedź na podpisanie przez cara upokarzających warunków pokoju z Japonią. Mikołaj II wydał wówczas *Manifest konstytucyjny*, nazywany październikowym.

((Mikołaj II

Manifest konstytucyjny (17/30 X 1905)

My, Mikołaj Drugi, Cesarz i Samowładca Wszechrosyjski, Król Polski, Wielki Książę Finlandzki itd. – ogłaszamy wszystkim Naszym wiernym poddanym:

Rozruchy i wzburzenia w stolicach i wielu miejscowościach państwa Naszego wielką i ciężką boleścią przepełniły serca Nasze. Szczęście Cesarza rosyjskiego jest związane nierozzerwalnie ze szczęściem ludu i boleść ludu jest jego boleścią. Skutkiem zaburzeń obecnie wynikłych może powstać głęboki rozłam wśród narodu i groźba dla całości i jedności Naszego państwa. [...] Dla skuteczniejszego spełnienia ogólnych zamierzonych przez Nas do uspokojenia życia państwowego środków, My uznaliśmy za konieczne zjednoczyć

działalność władz wyższych. Jako obowiązek rządu My wkładamy na niego wykonanie nieugiętej Naszej woli:

I. Obdarzenia ludności niewzruszonymi podstawami swobody obywatelskiej, na zasadach rzeczywistej nietykalności osoby, swobody sumienia, słowa, zgromadzeń i stowarzyszeń.

II. Nie wstrzymując zamierzonych wyborów do Izby Państwowej, powołania już teraz do udziału w Izbie Państwowej w miarę możliwości, w związku z krótkim terminem do zwołania Izby Państwowej, tych klas ludności, które obecnie są zupełnie pozbawione praw wyborczych, zapewniwszy następnie dalsze rozwinięcie podstawy powszechnego prawa wyborczego nowo utworzonemu systemowi prawodawczemu i przyjęcia jako stałego przepisu, aby żadne prawo nie mogło zyskać siły bez zezwolenia Izby Państwowej i aby wybranym przez naród była zapewniona możliwość rzeczywistego udziału w nadzorze nad zgodną z prawem działalnością ustanowionych przez Nas władz.

Źródło: *Mikołaj II, Manifest konstytucyjny (17/30 X 1905)*, [w:] *Grzegorz Chomicki, Leszek Śliwa, Wiek XIX. Teksty źródłowe*, Kraków 2001, s. 128–129.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj powyższy tekst źródłowy i wskaż prawa, których wprowadzenie zapowiadał *Manifest konstytucyjny* Mikołaja II. Umieść w tabeli odpowiednie fragmenty tekstu.

Prawo	Fragment tekstu
Swobody obywatelskie.	<input type="text"/>
Rozszerzenie praw wyborczych do Dumy.	<input type="text"/>
Uprawnienia ustawodawcze Dumy.	<input type="text"/>

[...] żadne prawo nie mogło zyskać siły bez zezwolenia Izby Państwowej i aby wybranym przez naród była zapewniona możliwość rzeczywistego udziału w nadzorze nad zgodną z prawem działalnością ustanowionych przez Nas władz.

Obdarzenia ludności niewzruszonymi podstawami swobody obywatelskiej, na zasadach rzeczywistej nietykalności osoby, swobody sumienia, słowa, zgromadzeń i stowarzyszeń.

Powołania już teraz do udziału w Izbie Państwowej w miarę możliwości, w związku z krótkim terminem do zwołania Izby Państwowej, tych klas ludności, które obecnie są zupełnie pozbawione praw wyborczych, [...].

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Spółeczeństwo rosyjskie uwierzyło w deklaracje cara i w krótkim czasie zorganizowało od podstaw legalne życie polityczne. Zwolennicy przekształcenia Rosji w monarchię konstytucyjną uformowali **legalną opozycję (tzw. kadeci)**. Postulat przeprowadzenia **radikalnej reformy rolnej głosiło ugrupowanie tzw. trudowików**. Natomiast **ruch socjalistyczny pozostał w podziemiu**, dążąc do **obalenia caratu**.

Do nielegalnej partii eserowców masowo przystępowali chłopci, a do bolszewików i mienszewików – robotnicy. W niektórych miastach robotnicy organizowali się w tzw. **rady delegatów robotniczych, czyli przedstawicielstwa strajkujących zakładów**.

Mikołaj II w czasie rewolucji sięgał po sprzeczne metody działania, pogłębiając kryzys trawiący państwo. Od momentu ogłoszenia ordynacji wyborczej (mało demokratycznej, bo stanowo-kurialnej i dwustopniowej) w grudniu 1905 roku car w odstępach kilkumiesięcznych zwoływał i rozwiązywał Dumę aż trzykrotnie. Każdorazowo pretekstem do tego był jej polityczny skład i tworzenie się sejmowej opozycji, chociaż w jej ławach zasiadali przedstawiciele legalnych partii. Powodem była **całkowita niezdolność absolutnego władcy do kompromisu ze społeczeństwem rosyjskim**, tkwiąca głęboko w jego mentalności. Równolegle, posiłkując się siłami **skrajnej prawicy (tak zwanych**

czarnych sotni), inspirował on morderstwa polityczne i pogromy w dzielnicach robotniczych. Społeczeństwo odpowiadało aktami terrorystycznymi (zginęło wielu dygnitarzy carskich) i lokalnymi powstaniem robotniczymi. Wrzało w armii i flocie. Jednak krok po kroku carowi udało się zdławić rewolucję. Pod koniec 1906 roku strajkowały już nie miliony, lecz 'tylko' tysiące.

W połowie 1907 roku **premier Piotr Stołypin** doprowadził do zmiany ordynacji wyborczej na jeszcze mniej demokratyczną i **brutalnie stłumił powstanie**. Car wycofał się z większości swoich ustępstw, pozwolił jedynie na legalną działalność centrowych i prawicowych partii politycznych oraz stowarzyszeń społecznych, jednak stopniowo zaczął ją ograniczać. Stołypin (zamordowany przez zamachowca w 1911 roku) od 1906 roku zaczął wprowadzać w życie **reformę rolną**. Pozwalała ona chłopom na występowanie ze wspólnot wiejskich i zakup ziemi (kolektywna własność obowiązywała na wsi rosyjskiej od czasu reformy uwłaszczeniowej **Aleksandra II** z 1861 roku). Wybuch wojny przerwał jej realizację. Zdaniem niektórych historyków ukończenie reformy prawdopodobnie ocaliłoby Rosję od rewolucji 1917 roku, która ostatecznie obaliła władzę cara.

Królestwo Polskie walczy

Wybuch wojny rosyjsko-japońskiej w 1904 roku wywołał poruszenie w Królestwie Polskim, zanim jeszcze padli zabici w czasie 'krwawej niedzieli' w Petersburgu. Na wsi zaczęła się **walka o wprowadzenie języka polskiego do szkół**. Po raz pierwszy w historii chłopstwo masowo przystąpiło do walki o prawa narodowe, spontanicznie polonizując urzędy gminne. Na ulice miast wychodziły **tłumy w akcie sprzeciwu wobec mobilizacji do wojska**. Po wybuchu rewolucji w Rosji Polacy odpowiedzieli masowymi strajkami na znak solidarności z robotnikami rosyjskimi. Organizowała

je ciesząca się szybko rosnącym poparciem PPS, czyli **Polska Partia Socjalistyczna** (na znacznie mniejszą skalę robiły to także SDKPiL – Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy oraz żydowski Bund). Protesty objęły wszystkie główne miasta i ośrodki przemysłowe. Po raz pierwszy od czasów powstania styczniowego dochodziło do zbrojnych starć z policją i wojskiem, po obu stronach byli ranni i zabici. Formowały się zbrojne bojówki partyjne, spośród których najbardziej aktywna była Organizacja Bojowa PPS.

Przeprowadzała ona spektakularne zamachy na przedstawicieli władz carskich.

Do walki przystąpili też studenci i młodzież. W **szkołach rozpoczął się masowy strajk**, którego celem miała być polonizacja szkolnictwa. W geście solidarności podobne strajki organizowano też poza granicami zaboru rosyjskiego: **w Poznaniu i na Pomorzu**. W tym samym czasie w autonomicznej Galicji rozpoczęła się kampania o powszechne prawo wyborcze.

Strajk szkolny 1905 roku

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1OerY6jE170p>

Prof. dr hab. Teresa Kulak opowiada o strajku szkolnym w 1905 roku

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., *Prof. dr hab. Teresa Kulak opowiada o strajku szkolnym w 1905 roku*, licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Na początku pojawia się plansza z tytułem „Strajk szkolny w 1905 roku”. Następnie pojawia się prof. dr hab. Teresa Kulak z Uniwersytetu Wrocławskiego. Kobieta siedzi w jasnym pomieszczeniu. W tle biała ściana, powieszona na niej fragmenty grafik, biała kanapa, wzorzyste poduszki. Film kończy się planszą z napisami: prof. dr hab. Teresa Kulak, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego".

Udział kobiet w wydarzeniach strajku szkolnego i w innych inicjatywach niepodległościowych po 1905 roku

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RqWORCLutQt8z>

Prof. dr. hab. Teresa Kulak opowiada o udziale kobiet w wydarzeniach strajku szkolnego

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., *Prof. dr. hab. Teresa Kulak opowiada o udziale kobiet w wydarzeniach strajku szkolnego i w innych inicjatywach niepodległościowych po 1905 roku*, licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Na początku pojawia się plansza z tytułem „Udział kobiet w wydarzeniach strajku szkolnego i w innych inicjatywach niepodległościowych po 1905 roku”. Następnie pojawia się prof. dr. hab. Teresa Kulak z Uniwersytetu Wrocławskiego. Kobieta siedzi w jasnym pomieszczeniu. W tle biała ściana, powieszona na niej fragmenty grafik, biała kanapa, wzorzyste poduszki. Film kończy się planszą z napisami: prof. dr. hab. Teresa Kulak, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego".

Polecenie 2

Zapoznaj się z powyższym wykładem. Zanotuj w punktach odpowiedzi na podane pytania.

- Czym był strajk szkolny w czasie rewolucji w latach 1905–1907?
- Jaka była reakcja społeczeństwa polskiego na strajk?
- W jaki sposób strajk wpłynął na życie młodzieży?
- Jaką rolę odegrały w strajku szkolnym dziewczęta? Jakie były konsekwencje ich udziału w strajku?

Źródło: Learnetic, licencja: CC BY 4.0.

Strajk powszechny, który w październiku 1905 roku sparaliżował Rosję, objął także **Królestwo Polskie**. Po carskim manifeście październikowym ruch socjalistyczny i narodowy z **rozmachem rozwinął legalną działalność polityczną i społeczną**. Rozpoczęło się organizowanie związków zawodowych, stowarzyszeń kulturalnych i oświatowych. Prężnie rozwijała się prasa wszystkich odcieni politycznych. Powołano Towarzystwo Kursów Naukowych i Uniwersytet dla Wszystkich. Narodowa Demokracja, za pośrednictwem specjalnie powołanej organizacji, tzw. Macierzy Szkolnej, zaczęła tworzyć sieć polskich szkół. Ten okres wolności i nieskrępowanej aktywności społeczeństwa trwał do momentu, gdy władze rosyjskie wprowadziły stan wojenny (**listopad 1905 roku**). Represje uderzyły przede wszystkim w socjalistów. Prawica pod kierunkiem endecji,

opowiadająca się za taktyczną współpracą z władzami rosyjskimi i preferująca legalne metody działania, wystawiła swoich kandydatów w wyborach do Dumy.

Dla zainteresowanych

W trakcie rewolucji w latach 1905–1907 ukształtowały się ostatecznie programy **polskich partii politycznych**. Polską Partię Socjalistyczną (PPS) podzieliły spory na tle taktyki i celów. Część działaczy (tzw. starzy, czyli działacze o dłuższym stażu w partii), z **Józefem Piłsudskim** na czele, dążyła do wywołania powstania zbrojnego w celu oderwania Królestwa od Rosji. Reszta członków (tzw. młodzi) budowała związki zawodowe i rozwijała działalność strajkową w geście poparcia dla rosyjskich rewolucjonistów. Doprowadziło to do rozłamu: w 1906 roku **PPS rozpadła się na dwie partie – 'starzy' utworzyli PPS-Frakcję Rewolucyjną, a 'młodzi'** Ta druga stała się wkrótce autonomiczną częścią leninowskiej SDPRR. **Narodowa Demokracja Romana Dmowskiego** całkowicie **odcięła się od akcji strajkowej**. Jej celem było zdobycie autonomii, czyli statusu, jaki Królestwo Polskie uzyskało na kongresie wiedeńskim w 1815 roku. Starła się także odciągnąć robotników od ruchu socjalistycznego. Taki cel miało utworzenie przez endeków w 1905 roku **Narodowego Związku Robotniczego (NZR)**. Tak daleko posunięte różnice w poglądach na polskie sprawy miały tragiczne konsekwencje: w trakcie rewolucji dochodziło do bratobójczych, nierzadko krwawych, walk między socjalistami i narodowcami.

Pod koniec rewolucji nasiliła się konfrontacja między władzą rosyjską a polskimi socjalistami. Nastąpiła eskalacja terroru. Organizacja bojowa **PPS w dniu krwawych rozliczeń 15 sierpnia 1906 roku** dokonała **egzekucji** kilkudziesięciu policjantów, żandarmów i szpicłów. W kilku akcjach zrabowano pieniądze na potrzeby akcji zbrojnych. Władza rosyjska ujętych rewolucjonistów skazywała na długoletnie więzienie, zapadały też wyroki śmierci. **Ostatecznie rewolucję na ziemiach polskich zakończyła akcja lokautu** w Łodzi pod koniec 1906 roku, podczas której **zamknięto fabryki i zwolniono wszystkich pracowników**. Dopiero po wielu miesiącach starań udało się odwołać tę decyzję i ludzie mogli wrócić do pracy.

Skutki rewolucji

O ile kolejne klęski Rosji na Dalekim Wschodzie wzbudziły w Europie zdziwienie, o tyle **rewolucja z lat 1905–1907 wywoływała strach**. W sąsiednich państwach obawiano się rozprzestrzenienia rewolty, tym bardziej że Królestwo zareagowało wystąpieniami nie tylko o charakterze rewolucyjnym, ale i narodowo-niepodległościowym. Francja stanęła murem za rządem rosyjskim w przekonaniu, że po wojnie z Japonią Rosja potrzebuje spokoju. W Niemczech liczone się z możliwością wkroczenia do Królestwa w celu obrony

wschodnich prowincji,
gdyż w panującej tam sytuacji widziano zagrożenie dla własnych mocarstwowych interesów. Jedynie niemiecki ruch socjaldemokratyczny sympatyzował z rosyjskimi rewolucjonistami.

Rewolucja w Królestwie Polskim przyniosła Polakom **pewne korzyści**, gdyż na krótko zelżał ucisk narodowy. Udało się wywalczyć prawo do zakładania szkół prywatnych z polskim językiem wykładowym, a także wprowadzić język polski do rządowych szkół elementarnych. Zliberalizowane zostały przepisy dotyczące zakładania stowarzyszeń kulturalnych. **Warunki pracy robotników uległy poprawie** i zelżały represje wobec Kościoła katolickiego. Dla polskich nurtów politycznych był to czas wielkiej próby i precyzowania programów, niestety w bardzo dramatycznych okolicznościach. Właśnie w dobie rewolucji 1905 roku przeszły one metamorfozę z kadrowych (czyli złożonych z niewielkiej liczby członków) i w większości tajnych organizacji w masowe partie polityczne. Ujawniona wtedy rywalizacja i wzajemna wrogość elit partyjnych i szeregowych członków miały stać się trwałym elementem polskiego życia politycznego.

Rewolucja 1905 roku jako wydarzenie masowe i wielopłaszczyznowe

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RZ4FwTHZ7L1Sa>

Rewolucja 1905 roku jako wydarzenie masowe i wielopłaszczyznowe

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., *Rewolucja 1905 roku jako wydarzenie masowe i wielopłaszczyznowe*, licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Na początku pojawia się plansza z tytułem „Rewolucja 1905 roku jako wydarzenie masowe i wielopłaszczyznowe”. Następnie pojawia się prof. dr hab. Teresa Kulak z Uniwersytetu Wrocławskiego. Kobieta siedzi w jasnym pomieszczeniu. W tle biała ściana, powieszona na niej fragmenty grafik, biała kanapa, wzorzyste poduszki. Film kończy się planszą z napisami: prof. dr hab. Teresa Kulak, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego".

Polecenie 3

- Zapoznaj się z powyższym wykładem.
- Wyjaśnij, jak rewolucja z 1905 roku wpłynęła na działalność emancypacyjną kobiet polskich. Swoją odpowiedź zapisz poniżej.

Źródło: Learnetic, licencja: CC BY 4.0.

Zamiast podsumowania

Polecenie 4

Uporządkuj wiedzę z lekcji, wynotowując skutki podanych wydarzeń.

- Klęska Rosji w wojnie z Japonią
- 'Krwawa niedziela'
- Manifest październikowy Mikołaja II
- Reforma rolna Stołypina
- Strajk szkolny w Królestwie Polskim
- Zjazd kobiet polskich w Krakowie w 1905 roku